

MITEN OTTAA FASD PUHEEKSI?

OHJEITA AMMATILAISILLE JA VANHEMMILLE

“

**NÄE TOISIA NUORIA!
VERTAISTUKI.**

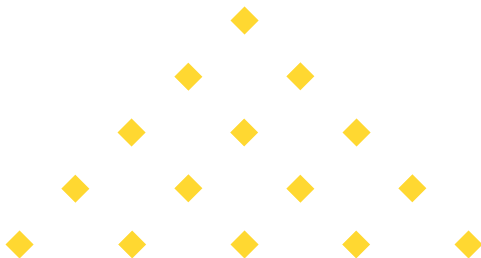
“

**OLET YHTÄ HYVÄ
KUIN MUUTKIN!**

Tämä vihko on tehty ammattilaisten ja vanhempien tueksi, kun he käyvät keskustelua FASDista nuoren kanssa. Kaikkia vihkon asioita ei tarvitse käydä kerralla läpi.

VALMISTAUTUMINEN

Varaa tilanteeseen sopiva tila ja riittävästi aikaa. Ennen tapaamista on hyvä rauhoittua ja keskittyä hetki, jotta voit olla läsnäolevasti henkilön tukena.

PUHEEKSI OTTAMISEN TOTEUTTAMINEN

1

KERRO, MITÄ FASD ON

- ♦ FASD tarkoittaa alkoholin aiheuttamia sikiövaurioita, jotka voivat ilmetä hyvin monella eri tavalla.
- ♦ Henkilöt, joilla on FASD, ovat kaikki yksilöitä, mutta heillä on tiettyjä yhteisiä piirteitä.
- ♦ FASD vaikuttaa aivojen toimintaan ja joskus myös aivojen rakenteisiin.
- ♦ FASDiin voi liittyä pienikokoisuus.
- ♦ Alkoholivaurio näkyy vain joskus lapsen kasvojen piirteissä. Esim. ohut ylähuuli, nenän alta puuttuu nenä-huulivako ja silmien luomirako on huomattavan lyhyt.
- ♦ FASD ei periydy.

2

KERRO, MISTÄ FASD JOHTUU

- ♦ Äidin juoma alkoholi raskausaikana on vaikuttanut aivojesi kehitykseen ja joskus myös kasvuun sekä kasvonpiirteiden muovautumiseen.
- ♦ Se, että sinulla on alkoholivaurio, ei ole sinun syytäsi. Olet tärkeä ja ainutkertainen juuri sellaisena kuin olet.
- ♦ Ei ole kysymys harvinaisesta asiasta. Vuosittain syntyy paljon vauvoja, joilla on FASD.

APUKYSYMYS

Mitä ajattelet tästä kaikesta?

APUKYSYMYS

Mitä ajattelet siitä, että äitisi on juonut raskauden aikana?

3

KERRO, MITEN FASD VOI NÄKYÄ ARJESSA

- ♦ Voit väsyä helposti.
- ♦ Sinun voi olla vaikea ymmärtää muita tai noudattaa annettuja ohjeita.
- ♦ Sinun voi olla vaikea keskittyä ja muistaa kaikkea.
- ♦ Voit tarvita enemmän aikaa ajattelemiseen ja asioiden oppimiseen.
- ♦ Aikaisemmin opittu ei välttämättä muistu mieleen toisessa paikassa.
- ♦ Tehtävästä tai toiminnasta toiseen siirtyminen voi olla hankalaa.
- ♦ Sinulla saattaa olla vaikeuksia rahan käytössä tai aikataulujen pitämisessä.
- ♦ Joskus voit tuntea asioita voimakkaasti.
- ♦ Voit hermostua välillä helposti.
- ♦ Opit elämään FASDin kanssa paremmin, kun tunnistat vahvuutesi ja selviytymiskeinosi.

APUKYSYMYKSIÄ

Oletko huomannut FASDin näkyvän arjessasi? Jos, niin miten se näkyy?

4

KERRO MYÖNTEISIÄ KOKEMUKSIA SELVIYTYMISESTÄ

- ◆ FASD on vain yksi ominaisuus sinussa. Sinä olet paljon muutakin. Olet monessa asiassa taitava!
- ◆ Osa nuorista tai aikuisista, joilla on FASD elävät ja asuvat itsenäisesti ja käyvät töissä.
- ◆ Kerro myönteisiä esimerkkejä tuntemastasi henkilöstä, jolla on FASD.

APUKYSYMYS

Onko sinulla jotain
kysyttävää tulevaisuudesta?

APUKYSYMYS

Millaisia tulevaisuuden
haaveita sinulla on?

5

KERRO, MISTÄ LÖYTYY TUKEA JA APUA

- ◆ FASDista ei voi parantua eivätkä sen vaikutukset katoa, mutta sen kanssa oppii elämään. Suhautumisesi ja tunteesi alkoholivaurioon voi vaihdella eri ikäkausina tai elämänvaiheissa.
- ◆ Voit päättää kenelle kerrot FASDista. Lääketieteellinen diagnoosi on salassa pidettävä.
- ◆ On hyvä puhua alkoholivauriosta ja sen vaikutuksista ihmisten kanssa, joihin luotat. Näin ihmiset oppivat sinusta ja tietävät, mikä sinua auttaa.
- ◆ On tärkeää, että sinulla on elämässäsi sinua tukevia henkilöitä. Voit tarvita, pyytää ja saada yksilöllistä tukea pitkälle aikuisuuteen asti.
- ◆ Voit saada vertaistukea muilta nuorilta tai aikuisilta, joilla on FASD. Tapaamalla muita huomaat, ettet ole yksin asian kanssa ja opit tuntemaan ja hyväksymään itsesi sellaisena kuin olet. Voitte myös oppia toistenne käyttämistä selviytymiskeinoista.

APUKYSYMYKSIÄ

Mihin asiaan toivot apua
ja tukea tällä hetkellä?

6

KERRO, MISTÄ SAA LISÄTIETOA

- ♦ Varmista, että henkilö tietää, mistä saa lisätietoa.
- ♦ Kerro, miten tästä jatketaan ja kenen (nimi) kanssa asiasta voidaan keskustella.
- ♦ Kehitysvammaliitto:
www.kehitysvammaliitto.fi/fasd
- ♦ Vernerinet: www.verneri.net/fasd
- ♦ FASD Suomi: facebook.com/fasdsuomi

APUKYSYMYS

Onko sinulla nyt jotakin kysyttävää?

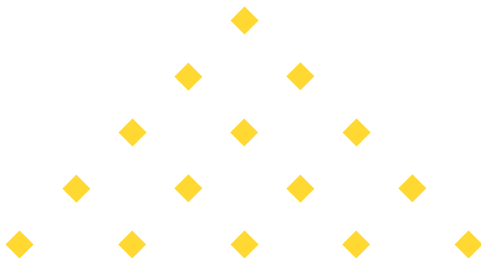
APUKYSYMYS

Mikä olo sinulle jäi tästä keskustelusta?

PUHEEKSI OTTAMISEN TILANTEEN ARVIOINTI

Arvioi ja kirjaa, miten puheeksi ottaminen onnistui.

- ♦ Mikä oli tunnelma?
- ♦ Mikä toimi hyvin?
- ♦ Mikä ei toiminut?
- ♦ Mitä tekisit toisin?

“

LÖYDÄ OMA TAITOSI!

“

**JOS TARVITSET APUA NIIN
KYSY ROHKEASTI!**

Kehitysvamma-
liitto